

ЛІТЕРАТУРА

1. Назарова Є. «Укрмен» та інші супергерої. Як розвивається українська індустрія коміксів. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/yak-rozvyvayetsya-ukrayinska-industriya-komiksiv/29641200.html>
2. 24 канал. Як виглядали перші українські комікси. URL: <http://www.hroniky.com/news/view/15055-iaak-vyhliadaly-pershi-ukrainski-komiksy>
3. Історія українських коміксів. URL: <https://uncomics.com/ukranian-comics/>
4. Вільна енциклопедія Вікіпедія. Українські комікси. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Українські_комікси
5. Король В. Герої коміксів – це ми? Комікс як культура наративу соціально-цивілізаційного позитиву.
6. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2774540-geroi-komiksiv-ce-mi-komiks-ak-kultura-narativu-socialnocivilizacijnogo-pozitivu.html>
7. Куліді Н. Український комікс.
8. URL: <https://kustdnipro.com/city/interview/ukrayinskyj-komiks/>

Лоїк Степан

Науковий керівник – доц. Водяна В.

**ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МУЗИЧНОГО СПРИЙМАННЯ РОК-МУЗИКИ
УЧНЯМИ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ**

В сьогоденні умовах естетичні орієнтації підлітків в області музики формуються головним чином під впливом засобів масової комунікації і спілкування з однолітками, що призводить до споживання музичних зразків сумнівної естетичної якості, розрахованих на невибагливий смак в силу легкості сприйняття (нескладна мелодія, танцювальний ритм, елементарна простота гармонійної мови, близькість тематики змісту текстів). Такі різновиди сучасної музики, як естрадна пісня, «диско», та інші суто розважальні напрямки, які виконують не стільки естетичну, скільки комунікативну і фонову функції, користуються в підлітковому середовищі широкою популярністю, в той час як класична, народна і сучасна академічна музика, а також твори джазу і рок-музики, що несуть певне смислове навантаження, залишаються за межами уваги підлітків. У зв'язку з цим, останнім часом спостерігається підвищений інтерес вчених, музикознавців, дослідників до вивчення витоків рок-музики, історії становлення в цілому, питань теорії та термінології, до визначення ролі і місця рок-музики в світі мистецтв, [2, с.45].

Мета статті полягає у дослідженні особливостей розвитку музичного сприймання рок-музики учнями підліткового віку .

Рок-музика (англ. Rock music) – узагальнююча назва ряду напрямків популярної музики. Слово «рок» (в перекладі з англійської «качати», «заколисувати», «гойдатися») в даному випадку вказує на характерні для цих напрямків ритмічні відчуття, пов'язані з певною формою руху. [7]

Витоки рок-музики лежать в блюзі, з якого і вийшли перші рок-жанри – рок-н-рол і рокабіллі. Перші піджанри рок-музики виникали в тісному зв'язку з народної та естрадної музикою того часу. За час свого існування були спроби поєднати рок-музику практично з усіма можливими видами музики – з академічною музикою (арт-рок, з'являється в кінці 60-х, і більш пізній симфо-метал), джазом (джаз-рок, з'являється наприкінці 60-х – початку 70-х), латинською музикою (латино-рок, з'являється в кінці 60-х), індійською музикою (рага-рок, з'являється в середині 60-х) [3, с.145].

У 60-70-х роках з'явилися практично всі найбільші піджанри рок-музики, найбільш важливими з яких, крім перерахованих, є хард-рок, панк-рок, рок-авангард. В кінці 70-х – початку 80-х з'явилися такі жанри рок-музики, як пост-панк, нова хвиля, альтернативний рок (хоча вже в кінці 60-х років з'являються ранні представники цього напрямку), хардкор (великий піджанр панк-року), а пізніше і екстремальні піджанри метала – дез-метал, блек-метал. У 90-х роках отримали широкий розвиток жанри гранж (з'явився в середині 80-х), брит-поп (з'являється в середині 60-х), альтернативний метал (з'являється в кінці 80-х) [5, с.50].

Відмітна риса рок-музики – незмінний ритм, підтримуваний ритмсекцією. Однак уже починаючи з 60-х років ряд напрямків року використовує композиції з ускладненими структурами і ритмами. Соло інструментом є електрогітара. Також в більшості рок-груп присутній вокаліст. Якщо на початку свого розвитку рок-музика лежала в основному в рамках блюзової гармонії, то тепер окремі її напрямки мають мало спільного в музичному відношенні.

В даний час існує суперечність між зацікавленістю школярів сучасними напрямками рок-музики і нерозробленістю методичних підходів до їх вивчення на заняттях з підлітками. У зв'язку з цим, педагог у виборі музично-поетичного матеріалу повинен керуватися вимогами високого естетичного смаку. З цією метою важливо створити умови для взаєморозуміння з підлітками, говорити з ними на їх мові в невимушеній обстановці. Створенню такої атмосфери може сприяти рок-музика, активізуючи процес сприйняття школярами художніх цінностей. Важливо, щоб рок-музика поєднувалася у свідомості учнів з дисциплінами естетичного циклу.

Присутність дитини-підлітка в художньому світі музики – закономірне явище, що охоплює поліфонію емоційних, психофізіологічних і морально-естетичних відгуків на виклики соціуму, епохальних подій, міжособистісних взаємодій, психологічних станів, трансцендентальних почуттів, пов'язаних з виходами за межі соціального досвіду. Багатолика палітра художніх образів не може бути осмислена в сприйнятті поза опори на інтуїцію, свідомість і підсвідомість людини. [4].

Виходячи з цього, музичне сприйняття рок-музики визначається як процес художньої діяльності, в основі якого лежить вміння відчувати за звуками музики смисли людського життя, переживати і порівнювати їх з ціннісними критеріями мистецтва.

Сприймання рок-музики в старших класах нерозривно пов'язане з проблемою вибору методів навчання, які визначається змістом навчального предмету, а також віковими особливостями учнів. Проаналізувавши науково-педагогічну літературу з проблеми дослідження, у межах цієї статті охарактеризуємо педагогічні умови розвитку сприймання рок-музики учнями основної школи.

Перша педагогічна умова – поетапне освоєння основних напрямків рок-музики. Початковим етапом є вивчення рок-музики в історичній ретроспективі, а також знайомство з її основними напрямками. На другому етапі освоєння рок-музики відбувається на основі вивчення рок-н-ролу, хард-року, інтелектуального року та рок-опери на музичному матеріалі конкретних представників даних напрямків. Третій етап містить в собі формування оціночно-особистісних сенсів учнів, їхнього ставлення до даного стилю і конкретних жанрових напрямків.

Друга педагогічна умова – використання спеціального комплексу музично-педагогічних методів: порівняння, художньо-педагогічного аналізу; створення композицій, метод диспуту і дискусії.

Метод порівняння (Б.В. Асаф'єв) розвиває вміння у школярів бачити в подібних явищах специфічні відмінності, і, навпаки, в різних явищах знайти спільні риси. Цей метод виховує гостру спостережливість, увагу до художніх деталей і розуміння їх виразної функції в загальній системі художнього цілого. Уміння бачити в різних побудовах подібні риси виробляє навички художнього синтезування [1, с.123].

Метод художньо-педагогічного аналізу передбачає знання про епоху, її соціальних, естетичних, художніх особливостях, про риси того чи іншого стилю, про автора, і т.п., а також оцінку значення і функції даного твору в суспільстві. Він реалізується, головним чином, у формі бесіди і дозволяє розглядати процес розвитку всіх різновидів масової музичної культури у взаємозв'язку з іншими видами мистецтв і з соціальними процесами, що відбуваються в суспільстві. Особливо на що гостро в суспільстві реагують барди і рок-музиканти. Однак в ході реалізації даного методу неприпустимі інформаційні переваження: надлишок інформації може спричинити за собою розсіювання уваги учнів на другорядні елементи [6].

Диспут і дискусія виступають в якості не тільки форм, а й методів. Їх реалізація передбачає прослуховування (перегляд) на заняттях в аудіо- та відеозаписів конкретних творів в жанрах джазу, авторської пісні, рок-музики з подальшим їх аналізом спочатку за окремими параметрами, а потім з розгорнутою, аргументованою естетико-оцінною характеристикою; організацію обговорень на семінарських заняттях матеріалів про діяльність і творчість естрадних виконавців та рок-груп, опублікованих в періодичній пресі; організацію обговорення позапрограмного матеріалу – розгорнутих музикознавчих і композиторських роздумів про

шляхи, можливості, перспективи, складнощі та проблеми розвитку рок-музики з коментарями вчителя; написання учнями рефератів про популярну музику за вільно обраними темами з подальшим заслуховуванням і колективним обговоренням кращих з них[8].

Третя педагогічна умова – організація позакласних музичних занять, спрямованих на освоєння рок-музики старшими підлітками.

Отже, розвиток сприймання учнями рок-музики має проходити систематично від простого до складного, на основі доступного пропонованого музичного матеріалу, з урахуванням вікових особливостей розвитку школярів. Також цей процес має відбуватися в контексті зв'язку з іншими видами музичного мистецтва, зокрема базуючись на взаємопроникненні поезії і музики. Успішному сприйманню рок-музики сприяє розвиток творчих навичок школярів. Це тісно пов'язано з таким видом діяльності як музичне виконавство.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абдулін Е.Б., Миколаєва Є.В. Теорія музичної освіти. М., 2004.
2. Катаев С. Л. Социальные функции рок-музыки / С. Л. Катаев // Эстетическое сознание как фактор социального ускорения : тез. докл. – Запорожье : Запорожский государственный университет, 1989. - С. 157 - 158.
3. Конен В.Третій пласт. Нові масові жанри в музиці ХХ століття. М. «Музика», 1993. – 160 с
4. Музыка наших дней / Д. М. Володихин – М.: Аванта, 2002. – 428 с
5. Рок-музика й різновиди / Мої Лекції.ру. [Текст]. Режим доступу: <https://mylektsii.ru/8-15043.html>
6. Рок-музика. / Вікіпедія – вільна енциклопедія. [Текст]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
7. Феномен рок-музики / Могновсе. [Текст]. Режим доступу: <http://mognovse.ru/flf-fenomen-rok-muziki.html>
8. Цукер А. Масові музичні жанри в контексті культури // Історія сучасної вітчизняної музики / редактор Е.Б. Долинська «Музика»: 1960–1990. Вип.3 М., 2001.

Лугова Лілія

Науковий керівник – доц. Водяна В.

ОЗНАЙОМЛЕННЯ УЧНІВ З ТВОРЧІСТЮ СУЧАСНОГО КОМПОЗИТОРА ТА ВИКОНАВЦЯ ОЛЕКСАНДРА БОЖИКА

У сучасному суспільстві, для якого характерні багатобарвна культурна мозаїка, потужний комп'ютерно-інформаційний потік, стандартизація свідомості, глобальне поширення мас медіа, виникає нагальна потреба у вихованні освіченої людини, яка вмє жити у новому просторі та розвивати свою унікальну самобутність. Мистецтво, як універсальна форма передачі образної, історичної, смислової інформації різних культур виявляється найбільш здатним розкрити духовний світ дитини та її індивідуальні здібності.

Метою даної статті є дослідження особливостей методики ознайомлення учнів 5–7 класів з творчістю Олександра Божика.

Олександр Анатолійович Божик – скрипаль-віртуоз, композитор, унікальне явище у сучасному музичному просторі. Майстер поєднувати неперевершене виконання та видовищне шоу. Йому однаково підвладні як класика, так і рок, поп, етномузика. Лауреат міжнародних та всеукраїнських конкурсів. Підкорює скрипку, тримаючи її на голові, коліні, на витягнутій руці.

Народився Олександр Божик у сім'ї будівельника та спортсменки (після народження сина мати залишила спорт). Навчався у Львівській спеціалізованій музичній школі ім. Соломії Крушельницької. Згодом у академії мистецтв імені М. Лисенка. [1]

Паралельно з навчанням Олександр багато концертував, гастролював країнами Європи та Азії. Зокрема, виступав у Франції, Італії, Нідерландах, Бельгії, Англії, Німеччині, Швейцарії, Австрії, Угорщині, Словенії, Словаччині, Польщі, Литві, Чехії, Росії, Туреччині, Південній Кореї, Об'єднаних Арабських Еміратах. Після закінчення навчання у 2007 році продовжив музичну освіту в аспірантурі. Тоді ж почав експериментувати зі скрипкою: придумувати нові способи гри на інструменті, створювати неординарні номери. [1]